

Strategisk plan for Anno museum 2015–2019

Innledning

Anno museum ble etablert under navnet Hedmark fylkesmuseum 10.12.2009. Museets første strategiplan gjaldt for perioden 2010-2014, og hadde fokus på grunnleggende organisatoriske innsatsområder, som administrasjon og infrastruktur. Mye av dette er nå på plass og organisasjonen er klar for nye strategiske grep.

Den nye strategiplanen har blitt til gjennom en omfattende prosess i organisasjonen. Medarbeiderundersøkelsen Talerøret, som ble gjennomført våren 2014, har gitt klare føringer i retning av mer samhandling. Det er blitt gjennomført innspillmøter i alle avdelinger. Ledergruppen har på grunnlag av dette staket ut en kurs der samfunnsrelevans og samhandling tegnet seg ut som hovedsatsingsområder.

Kunnskap om fortid – engasjement i samtid

Strategisk plan for Anno museum inneholder formål, visjon, kjerneverdier og hovedmål for virksomheten. Planen tar utgangspunkt i avtaleverket som gjelder stiftelse av selskapet og konsolideringsavtalene med aksjonærene.

Formål

Anno museums formål er definert i stiftelsesdokumentet av 10.12.2009:

Selskapet er et driftsselskap for aksjonærenes arbeid med innsamling, bevaring, forskning og forvaltning av natur- og kulturhistorie, herunder aktuelle fag og forvaltningsoppgaver i h.h.t. lov eller separat beslutning, samt ivareta nasjonale og internasjonale oppgaver. Arbeidet skal tilstrebe høy kvalitet og sterke fagmiljøer i formelle og uformelle nettverk, og utøves i samsvar med aksjonærenes formålsparagraf. Selskapet skal kunne påta seg driftsansvar for andre museer, samt drive enhver virksomhet som henger sammen med foranstående.

Selskapet skal ikke utbetale utbytte til aksjonærene, idet ethvert økonomisk resultat av virksomheten skal disponeres til selskapets formål.

Visjon

Kunnskap om fortid – engasjement i samtid

Gjennom fellesskap og samhandling skal vi gi styrke til avdelingenes arbeid med nyskaping, formidling og bevaringen av kultur-, natur- og kunsthistorien. Gjennom vår virksomhet skal vi vise at fortiden har betydning for dagens og framtidens samfunn. Vi skal være en møteplass for alle. Museet skal være en synlig aktør både på nasjonalt og internasjonalt plan.

Verdigrunnlag

Fire grunnleggende kjerneverdier skal gjenspeiles i all vår virksomhet. Disse er:

1. Åpenhet

Museet skal være åpent og tilgjengelig for alle brukergrupper. Vi skal oppmuntre til

interne meningsbrytninger og diskusjoner om viktige saker, men samtidig ha respekt for fattede beslutninger.

2. Troverdighet

Museet skal i sin virksomhet etterstrebe troverdighet og så langt som mulig gi et autentisk bilde av kultur-, natur- og kunsthistorien.

3. Engasjement

Museet skal ivareta og skape engasjement i og utenfor organisasjonen.

4. Profesjonalitet

Profesjonalitet og integritet skal prege utviklingen av samtlige funksjoner ved museet.

Hovedmålsetting

Alle avdelinger og Anno museum som helhet skal, basert på et felles verdigrunnlag, øke, videreutvikle og benytte vår kunnskap om fortiden, til å være en troverdig, relevant og engasjert samfunnsaktør. Dette skal vi oppnå gjennom å bli organisasjon med en høy grad av samhandling som utnytter felles ressurser til alles nytte.

Føringene fra Stortinget, nedfelt i St.mld nr. 49 *Framtidas museum*, gir sterkt fokus til de fire F'ene forvaltning, forskning, formidling og fornying. Dette bygger basisen for utarbeidelsen av strategiplanen. I tillegg har vi innført en femte F i form av *forretning*. I det legger vi organisatoriske og økonomiske tiltak som er nødvendig for å oppnå framtidige målsetninger. F'ene skal ligge som en grunnmur i all vår virksomhet, og gjennomsyre våre innsatsområder på alle plan. Ikke alle fem alltid, men alltid mer enn en. For eksempel skal forskning alltid følges av en eller annen form for formidling, og både i forskning, formidling og forvaltning bør det alltid gjøres en vurdering av mulighetene innen både fornying og forretning.

Hovedmålsetting for perioden 2015-2019:

Anno museum skaper et sterkt samlet museumsfaglig miljø som markerer seg og setter et tydelig fotavtrykk som en samfunnsrelevant aktør, og blir anerkjent som det beste konsoliderte museum i Norge.

Innsatsområder

For å nå vår hovedmålsetting skal vi fokusere på følgende fire innsatsområder:

samfunnsrollen, museumsfag, økonomi og egen organisasjon. Innen hvert område skal det ut fra følgende delmålsettinger utarbeides handlings- eller tiltaksplaner for å definere milepæler, målemetoder og rapporteringsrutiner.

1. Samfunnsrollen

MÅL: Anno museum skal utvikle og tydeliggjøre sin samfunnsrolle.

STRATEGI:

Vi skal styrke perspektivet for livslang læring og være en aktiv kunnskapsprodusent. Vi skal fremme innsikt og refleksjon om samfunnsaktuelle problemstillinger.

Våre museer skal være møteplasser der vi inviterer innbyggerne og befolkningsgrupper til dialog.

Vi skal samhandle med lokalsamfunnet, frivilligheten og myndigheter for å øke kompetansen, kunnskapen og verdiskapningen.

Vi skal bidra til å gjøre det attraktivt å besøke våre regioner gjennom samhandling med reiselivet.

Vi skal bygge et godt omdømme for Anno museum og våre museer, og øke vår synlighet i media og andre åpne kanaler.

En viktig rolle i samfunnet

Anno museums visjon er «Kunnskap om fortid – engasjement i samtid». Dette legger også rammeverket for vår samfunnsrolle. Grunnmuren dannes av samlingene og i forvaltningen og ivaretagelsen av våre historier og tematikk. Sammen med vårt samtidsgasjement skal det danne utgangspunktet for formidling, forskning og kunnskapsproduksjon.

Vi er en av samfunnets hovedminnebøker, og forvaltere av en kunnskap som har stor egenverdi. Dette forplikter til et blikk utover den tematikk og de samlingene vi tradisjonelt forvalter. I framtidig forvaltningsarbeid må vi tenke bredere enn det som er historisk interessant i dag, for å se det som kan bli historisk interessant i framtiden. «Den relevante historien» vil alltid endre seg og framtidig innsamlingsarbeid må skje i dette perspektivet.

Gjennom kritisk refleksjon og god forvaltning skal vi i vår formidling inspirere, utfordre, engasjere og begeistre. Skal vi utføre vårt oppdrag, må vi kunne reise spørsmålene som vekker debatt, og ikke bare målbærende synspunkter som bekrefter tilvante holdninger.

Dette setter også krav til å produsere ny kunnskap, ny innsikt og ny forskning som kan danne grunnlaget for formidling. Anno museums rolle som en bred kunnskapsformidler er sentral.

I tillegg til samhandling er integritet et viktig stikkord i vår samfunnsrolle. Den høye troverdighet og tillit som publikum har til museene, er vårt fortrinn og vår styrke i framtiden. Strategisk kommunikasjon skal bygge opp under denne posisjonen og styrke vårt omdømme. Dette skal nedfelles i en delstrategi tidlig i perioden.

I utviklingen av de enkelte museene er det viktig å opprettholde og styrke arbeidet med frivilligheten. Anno museum skal utvikles til en sentral møteplass for meninger. Vi skal styrke vårt forhold til skole og utdanningsinstitusjoner.

Vi skal bygge strategiske nettverk med nasjonale og internasjonale kompetansmiljøer for å utvikle samarbeid innen forskning, formidling og forvaltning. Rollen som leder av nasjonale og internasjonale museumsnettverk skal videreføres.

2. Museumsfag

MÅL: Anno museum skal framheve våre sterke sider og sammen utvikle nye, slik at vi framstår som en faglig ener blant konsoliderte museer i Norge.

STRATEGI:

Dokumentasjonssenteret skal realiseres i løpet av perioden.

Vi skal ivareta representative samlinger som danner bakgrunn for museenes forskings- og kunnskapsproduksjon. Viten om kultur- og naturhistorien skal omsettes til opplevelser for alle.

Vi skal ha en felles og helhetlig innsamlingspolitikk og samlingsforvaltning for bygninger, materiell og immateriell kulturarv.

Anno museum skal ha en ledende posisjon i museumsnorge innen feltene bygningsvern, nasjonale minoriteter, kvinne- og kjønnsperspektiv, samt skog og skogbruk.

Sammen om de fire F'ene

Prosjektet «Prioriteringer i bygningssamlinger» lagt noen grunnprinsipper for framtidig forvaltning av våre samlinger. I løpet av planperioden skal vi ha gjennomført prioriteringene i bygningsmassen og ha etablert et forvaltningsregime i henhold til planen. Prioriteringsarbeidet krever at det gjøres en tydelig rolleavklaring mellom eierstiftelsene og Anno museum rundt framtidig ansvarsforhold knyttet til bygningene.

Metodikken fra «Prioriteringer i bygningssamlinger» kan overføres på flere av våre andre områder innen forvaltning. Det er viktig å kunne gjøre disse prioriteringene i et bredt perspektiv i forkant av innflytting i et fellesmagasin. Sentralt er utarbeidelsen av en helhetlig plan for samlingsforvaltningen og en felles innsamlingspolitikk.

Planverket skal også ivareta den immaterielle kulturarven. Dette dreier seg om tradisjonshåndverk og musikk, men også resepsjonshistorie og menneskers holdninger i ulike epoker i historien.

Utviklingen av det digitale Anno museum bringer oss en rekke nye muligheter innen feltene formidling og kunnskapsproduksjon.

I kommende planperiode skal vi styrke vår rolle som formidler og kunnskapsprodusent i digitale medier. Den digitale hverdagen gjør at vi som museum må vurdere vår kuratorrolle i forvaltning av historien. Våre museer skal være møteplasser der vi inviterer innbyggerne og befolkningsgrupper til dialog for å fortelle historier. I vår satsning ligger også en ambisjon om å bryte ned barrierene for hvor vi finnes. Vi må tenke vår formidling og kunnskapsproduksjon utenfor museenes fysiske vegger. Dette gjelder både digitalt, og nye fysiske arenaer for å nå et annet publikum enn dem som besøker museene våre. Den digitale satsningen vil kreve ny organisering av arbeidet, spesielt i formidlingsrollen. Derfor er det også viktig å utvikle sterke arenaer for formidling som engasjerer.

Vår forskning og kunnskapsproduksjon skal bidra til å kvalitetssikre og utvikle kunnskapen om våre spesialtemaer. Samarbeid med høyskoler, universitet og andre forskningsmiljøer er viktig for å inspirere og utvikle vår rolle som en bred kunnskapsformidler og en stor kunnskapsbedrift.

3. Økonomi

MÅL: Anno museum skal gjøre økonomiske prioriteringer som bidrar til å heve museenes relevans og kvalitet.

STRATEGI:

Vi skal fortsatt ha en stabil og robust driftsøkonomi som grunnlag for vår faglige virksomhet.

Vi skal ha mot til å gjøre økonomiske prioriteringer som fornyer vårt syn på hvilke oppgaver vi skal gjennomføre.

Vi skal ha et velutviklet system for økonomistyring.

Vi skal utvikle vår forretningsvirksomhet med fokus på inntjening.

Vi skal ha løst egenkapitalsituasjonen knyttet til pensjonsutfordringene.

Gjennom positivt omdømme skal vi øke vår verdi.

En sunn økonomi som basis for utvikling

Grunnstammen i vår finansiering ligger i offentlige tilskudd. Det krever et sterkt fokus på hvordan vi utnytter disse ressursene til et felles beste og oppgaven vi skal forvalte. Budsjetter, planer, regnskap og rapporter må knyttes tett til strategisk plan for å sikre en tydelig virksomhetsplanlegging og en effektiv utnyttelse av tilgjengelige ressurser.

Utover offentlige tilskudd, er egeninntekter og eksterne prosjekttilskudd hovedkilden til utvikling og fornyelse. Dette er imidlertid inntekter som varierer over tid. Det er viktig å ha et økt fokus på egeninntektene og i større grad realisere den potensielle kommersielle gevinsten som ligger i arrangementer og utleie. Butikkvirksomhet, nettbutikk, produktutvikling, arrangement og utleie skal støtte opp om faglige målsettinger, men også bidra til å fornye driften og de økonomiske rammebetingelsene for museene.

4. Egen organisasjon

Anno museum skal være en organisasjon med en høy grad av samhandling som utnytter felles ressurser til alles beste.

STRATEGI:

Anno museum skal ha en organisasjonsform som til en hver er tilpasset de utfordringer vi står overfor og de mål som skal nås. Vi skal vurdere og utfordre eksisterende strukturer og prøve ut nye løsninger.

Alle ansatte skal ha et godt arbeidsmiljø, fysisk og psykososialt. Alle skal ha mulighet for faglig utvikling i henhold til organisasjonens behov.

Vår virksomhet og våre ansattes handlinger skal følge ICOMs museumsetiske regelverk. Det skal i tillegg utarbeides et eget etisk rammeverk tilrettelagt vår virksomhet.

Vi skal ha gode rutiner og kanaler for informasjonsflyt og kommunikasjon. IKT-systemer skal tas i bruk for hensiktsmessig å forenkle rutiner.

Vi skal utvikle et solid planverk for beredskap- og krisehåndtering.

Vi skal utvikle en delingskultur i tråd med samfunnets forventninger.

Vi skal etablere faglige nav for felles tematikk for å styrke samhandlingen på tvers av avdelingene. Vi skal styrke samhandlingen mellom formidlingsarbeidet, kunnskapsproduksjonen og forvaltningen.

Samarbeid og organisering

Skal Anno museum levere museumsopplevelser av høy kvalitet, ny kunnskap om kultur- og naturhistorien, samt bevare og forvalte den historiske arven, må museet ha kompetente og dedikerte medarbeidere. Deres kunnskaper og innsats skal bidra til å skape gode resultater. Det er derfor viktig at de opplever å være en del av en formålstjenlig organisasjon. Våre enkeltmuseer skal høste anerkjennelse for sitt arbeid i selvstendighet. Samtidig skal Anno museum være en effektiv og samhandlende organisasjon. Dette krever klare kvalitative målsetninger som definerer felles retninger.

De strategiske foraene, som har vært operative i fire år, vitner om at fellesskapstekning rundt temaer bidrar positivt til utvikling. Samtidig ser vi at ikke alle de strategiske foraene har hatt en hensiktsmessig organisering eller innretning. I kommende planperiode vil vi omstrukturere foraene til å bli rådgivende strategiske tenketanker i arbeidet med våre fem f'er.

Det er viktig å kommunisere tydelig hva fellesskapet i Anno museum kan bidra med for å forsterke museenes profil og tematikk. Dette vil vi gjøre med organisering av felles nav. Vi skal ikke flytte personell, men samle felles ressurser innen enkelte temaer. Navene vil ha en mer operativ rolle enn de strategiske foraene. Det skal utvikles mandater både for foraene og for navene.

Nav-tenkning er ment til å skape idegrunnlag for en ny tilnærming til faglige tematikker som går på tvers av flere av museene i Anno museum. De innebærer ikke en prioritering av enkelte fagfelt framfor andre, men er ment å skape arenaer for samhandling på temaer der flere av avdelingene har interesser og kunnskap. Eksempler på slike temaer er:

Nasjonale minoriteter, migrasjon og det flerkulturelle samfunn.

Personhistoriske museer

Kvinne- og kjønnsperspektiv

Skog, klima og naturforvaltning

Landbruk, næring og naturgrunnlag

Matkultur

Byggeskikk

Det kan i planperioden være behov for å supplere listen med andre temaer.

Et gjennomgående perspektiv for alle disse temaene er hvordan vi mennesker forholder oss til hverandre og våre omgivelser - materielt og immaterielt. Et viktig suksesskriterium for navene er vilje til åpenhet og delingskultur.

Oppfølging av strategisk plan

Anno museum skal innføre balansert målstyring, som et styrings- og måleverktøy for å knytte visjon, verdier og hovedmålsettinger inn det daglige virket. Det krever en plan hvor vi klart definerer kvalitetskrav, resultatkrav og andre målfaktorer for hele virksomheten. Disse skal utarbeides med bakgrunn i de hovedsatsningene som strategisk plan trekker opp.

Det skal utarbeides handlingsplaner både for Anno museum som helhet og for hver av avdelingene. De årlige virksomhetsplanene skal forankres i denne strategiplanens målformuleringer og satsningsområder. Gjennom det årlige budsjettarbeidet skal våre samlede økonomiske ressurser forvaltes slik at vi kan realisere målsetningene i løpet av planperioden.

Rolle- og ansvarsfordeling i organisasjonen

Administrerende direktør rapporterer og svarer for gjennomføringen av strategiplanen til styret i Anno museum. Ledergruppen er adm.dirs forlengede arm, og det hviler et særlig ansvar på dem for at planen gjennomføres. Ledergruppens medlemmer har et individuelt ansvar for at strategiplanen følges opp innen deres ansvarsområder, og at delstrategier og handlingsplaner er i tråd med og bidrar til oppfyllelse av strategiplanen. Alle som tildeles ansvar i organisasjonen plikter å sette seg inn i strategiplanen og etterleve dens intensjoner.